

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДРС)

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40
E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

на № _____ від _____ 20__ р.

РІШЕННЯ
про відмову в погодженні проєкту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянула проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 р. № 894» (далі – проєкт постанови), а також документи, що надані до нього листами Державної податкової служби України від 19.01.2024 № 39/НПА/99-00-07-04-01-05 та від 22.01.2024 № 780/5/99-00-07-04-01-05.

За результатами проведеного аналізу проєкту постанови та аналізу його регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон), ДРС

встановила:

проєктом постанови вносяться зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 р. № 894 «Про встановлення строків, до настання яких торговці повинні забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)».

При опрацюванні проєкту постанови ДРС встановила, що розробником під час його підготовки не дотримано вимог статей 4 та 8 Закону.

Засадами державної регуляторної політики, визначеними Законом, встановлюється необхідність доведення регуляторним органом доцільності прийняття та впровадження в дію кожного окремого регуляторного акта.

При цьому, враховуючи вимоги статті 21 Закону, ДРС приймає рішення про погодження або про відмову в погодженні проєктів регуляторних актів з урахуванням як самого проєкту акта, так і супровідних до нього документів, визначених цим Законом, обов'язковим серед яких є, насамперед, аналіз регуляторного впливу (далі – АРВ).

Державна регуляторна служба України

РІШЕННЯ № 52 від 22.02.2024

Підписав: Кучер Олексій Володимирович

Сертифікат: 6FA97849F1B2570D040000088690000BAEF0100

Дійсний: з 13.06.2023 14:27:07 по 13.06.2024 14:27:07

Відповідно до вимог статті 1 Закону АРВ – документ, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також обґрунтування відповідності проєкту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики.

Наданий розробником АРВ до проєкту постанови не у повній мірі відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (далі – Методика).

Так, у розділі I «Визначення проблеми» АРВ згідно з вимогами Методики, розробник має чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, визначити причини її виникнення та оцінити важливість зазначеної проблеми, зокрема, навести дані у цифровому чи кількісному вимірі, що доводять факт існування проблеми і характеризують її масштаб, визначити основні групи, на які вона справляє вплив, а також обґрунтувати, чому проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів.

Проєктом постанови пропонується доповнити підпункт 4 пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 р. № 894 «Про встановлення строків, до настання яких торговці повинні забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)» (далі – постанова КМУ) абзацом такого змісту: *«У разі, якщо у господарській одиниці облаштовано два місця для здійснення розрахунків за товари (послуги), кількість місць, де торговці зобов'язані забезпечувати можливість здійснення безготівкових розрахунків за продані товари (надані послуги), у тому числі за допомогою електронних платіжних засобів та/або платіжних застосунків, та/або платіжних пристроїв, має становити не менше ніж 50 відсотків від загальної кількості місць проведення розрахунків у такій господарській одиниці. Водночас, якщо кількість місць для здійснення розрахунків у господарській одиниці становить більше двох, кількість місць, де торговці зобов'язані забезпечувати можливість здійснення безготівкових розрахунків, має становити не менше двох третіх від загальної кількості таких місць для здійснення розрахунків.»*

У розділі I АРВ розробником зазначено, що запровадження змін проєктом постанови будуть сприяти розвитку безготівкових розрахунків за продані товари (надані послуги), у тому числі за допомогою електронних платіжних засобів та/або платіжних застосунків, та/або платіжних пристроїв, збільшить можливості розрахуватися платіжною картою за товари (послуги), не

порушуючи права споживачів на вільне використання електронних платіжних засобів, та всіляко сприятиме споживачеві у вільному виборі форм оплати.

Водночас підпунктом 4 пункту 1 постанови КМУ *вже встановлено*, що з 1 січня 2026 р. - *торговці* - фізичні особи - підприємці - платники єдиного податку першої групи, торговці, які здійснюють торгівлю з використанням торгових автоматів, виїзну (виносну) торгівлю, продаж власноручно вирощеної або відгодованої продукції, *повинні забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків* (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги), включаючи товари (послуги), реалізація (надання) яких здійснюється дистанційно.

У зв'язку з чим, із розділу I АРВ до проєкту постанови не зрозуміло чому діюче регулювання здійснення безготівкових розрахунків потребує необхідність додаткового державного регулювання шляхом прийняття даного проєкту постанови.

Враховуючи викладене, наведена в цьому розділі АРВ інформація не відповідає вимогам статті 4 Закону, зокрема, принципу доцільності – оскільки розробником не доведена наявність проблеми, що потребує державного втручання, та не обґрунтовано чому діюче регулювання здійснення безготівкових розрахунків потребує необхідність додаткового державного регулювання шляхом прийняття даного проєкту постанови.

У зв'язку з цим, розділ I АРВ необхідно привести у відповідність до вимог Методики.

У розділі II «Цілі державного регулювання» АРВ необхідно чітко визначити цілі державного регулювання, що мають бути безпосередньо пов'язані із розв'язанням проблеми та показники, які заплановано досягти за результатами прийняття регуляторного акта.

Натомість задекларовані розробником цілі сформульовані досить формально та абстрактно, зокрема, зазначено, що цілями державного регулювання є поетапне виконання вимог Закону України «Про платіжні послуги» щодо забезпечення здійснення безготівкових розрахунків; розвиток платіжної інфраструктури в невеликих населених пунктах та в сільській місцевості; створення зручностей для населення при розрахунках за придбані товари та отримані послуги; зменшення витрат держави на підтримку готівкового обігу. Однак з поданої інформації неможливо зробити висновок, як норми проєкту постанови вплинуть на їх досягнення.

Зауважуємо, що зазначені розробником цілі впровадження відповідного регулювання викладені без лаконічно сформованого результату, без використання термінології, яка вказувала б на завершеність процесу (зменшити, збільшити тощо) та без застосування вимірюваних якісних, кількісних та часових показників одночасно, а тому необхідність прийняття проєкту постанови не є доведеною.

У розділі III «Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей» АРВ розробник повинен визначити всі прийнятні альтернативні способи досягнення цілей державного регулювання, обрати для проведення оцінки альтернативних способів досягнення цілей не менше двох альтернатив, стисло описати їх та навести аргументи щодо переваги та недоліків кожного.

Однак розробник обмежився виключно текстовим та формальним описом вигод і витрат держави, громадян та суб'єктів господарювання від застосування обраних альтернатив.

Під час опрацювання таблиць «Оцінка впливу на сферу інтересів держави», «Оцінка впливу на сферу інтересів громадян» та «Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання» встановлено, що у вигодах по альтернативи 1 лише формально зазначено, що ситуація залишиться на поточному рівні. Крім того, під час розгляду інформації, наведеної розробником у таблиці «Оцінка впливу на сферу інтересів держави» встановлено, що розробником взагалі не проаналізовано витрати по альтернативам 1 та 2, лише зазначено по альтернативі 1 що витрати на забезпечення готівкового обігу залишаться на тому ж рівні, що й зараз, а по альтернативі 2 прогнозується зменшення витрат на забезпечення готівкового обігу.

Інформуємо, що аналіз вигод та витрат вказує на соціальну та економічну доцільність запропонованого регулювання, допомагає оцінити вплив, який може мати регуляторний акт на інтереси різних груп (держави, громадяни, суб'єкти господарювання).

Підсумовуючи викладене, вказані обставини унеможливають надання об'єктивної оцінки тому, наскільки обраний розробником спосіб державного регулювання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

У зв'язку з неналежним опрацюванням попередніх розділів АРВ, у розділі IV «Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей» розробником не доведено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей, не проаналізовано причини відмови від застосування того чи іншого способу та аргументи на користь обраного.

Зазначене є порушенням принципу ефективності – забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання та держави.

У розділі V «Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми» АРВ розробником запропоновано недостатню деталізацію процесів, які необхідно забезпечити органами влади для виконання вимог регулювання.

При цьому, розробником не враховано, що механізм реалізації регуляторного акта має бути безпосередньо пов'язаний із цілями та очікуваними результатами регуляторного акта, тобто яким чином будуть діяти положення проєкту постанови та якою прогнозується ситуація після набрання регуляторним актом чинності.

Крім того, розробнику необхідно оцінити, які організаційні заходи мають здійснити органи державної влади та суб'єкти господарювання для виконання вимог зазначеного регуляторного акта, а також Державна податкова служба України для його впровадження після набрання чинності, які мають бути безпосередньо пов'язані із предметом регулювання зазначеного проєкту постанови.

Розділ VI «Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги» АРВ має містити проведені розрахунки витрат на запровадження запропонованого державного регулювання.

Водночас розробником не здійснено розрахунків витрат згідно з додатком 4 до Методики таблиці «Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва», що не дозволяє зробити висновок щодо забезпечення балансу інтересів держави та суб'єктів господарювання, та чи є обраний спосіб регулювання оптимальним з позиції мінімізації витрат.

Виходячи з наведеного, за результатами розгляду проєкту постанови та аналізу його регуляторного впливу встановлено, що проєкт регуляторного акта розроблений без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики, зокрема, доцільності, ефективності та збалансованості, визначених статтею 4 Закону та статті 8 Закону в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики.

Ураховуючи зазначене, керуючись вимогами частини четвертої статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», ДРС

вирішила:

відмовити в погодженні проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 р. № 894».

**Голова Державної регуляторної
служби України**

Олексій КУЧЕР